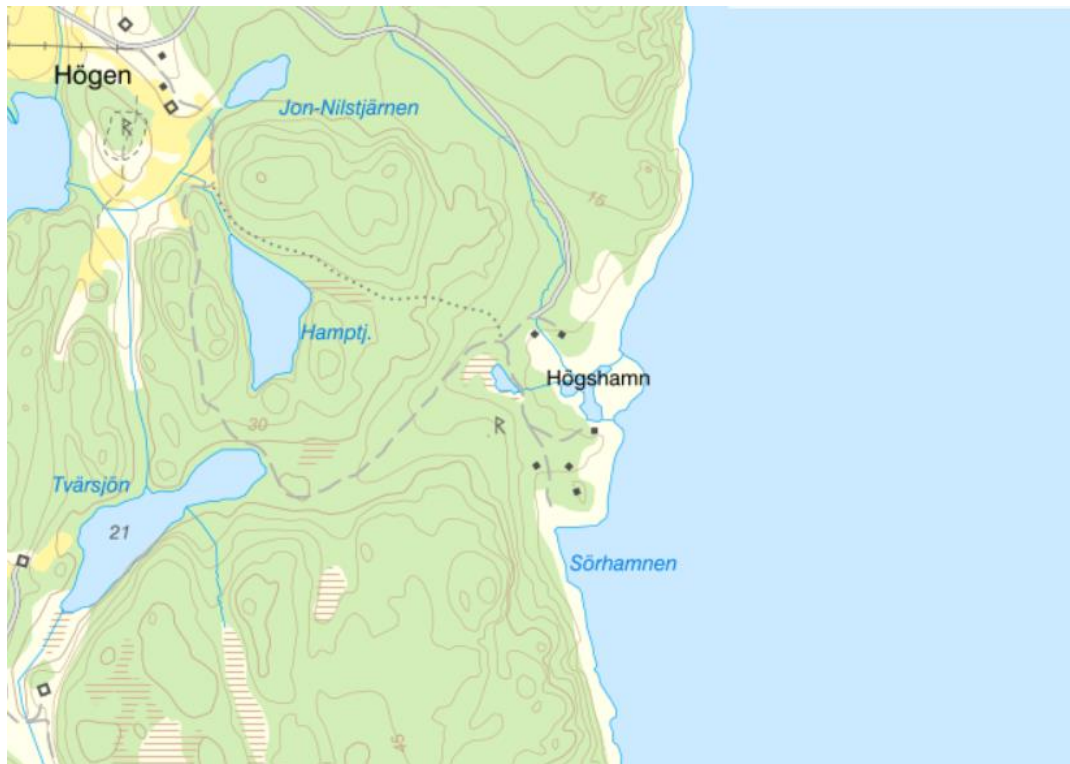

Länsstyrelsen
Västernorrland

Projektbeskrivning Högshamn - förhindra igenväxning

Omslagsbild: Högshamn, Grundsunda i Örnsköldsviks kommun ©
Lantmäteriet

Satellitbild över Högshamn där fastighetsgränserna framgår © Lantmäteriet

Miljöbild över strandängen vid Högshamn, augusti 2017.

Havssälting är en ovanlig art i vårt län och indikerar värdefulla strandängar, september 2017.

Projektområde

Projektområdet utgörs av strandängen vid Högshamn, vilket ligger i Grundsunda, norr om Örnsköldsvik. Området är en av få större och flacka havsstrandängar i norra delen av länet. Omgivningarna består främst av barrskog och innanför strandängen finns en bård av gråal som söker sig ut mot vattnet. Området ligger på vad som ser ut att vara en allmänning vilket kan komma att underlätta markägardialog och framtida skötsel.

Objektet utgörs av stränderna på båda sidor av ett grunt och smalt sund innanför en ö. Stranden består av sten, sand och finsediment. Stränderna är långgrunda och hävdas genom betning av sjöfågel, is och vågor. I södra delen finns en sommarstuga. På stranden börjar det komma upp sly och vissa alar är nu 3-4 m höga. Strandängen är artrik men domineras av madrör och blåtåtel. Av indikatorarter som noterades vid Länsstyrelsens inventering kan nämnas bland annat fackelblomster, salttåg, havssälting, gulkämpar, ormtunga, ängsskallra och slätterblomma. Flera av dessa är ovanliga i länet och kombinationen av arter indikerar att detta är en strandäng med högt bevarandevärde.

Högshamn är en tämligen opåverkad och ekologiskt viktig strandäng med bäckutlopp, samt har en rik kärlväxtflora. Området besöks av sjöfåglar och vadare och innanför finns små tjärnar där det finns större vattensalamander och säkert även andra groddjur. Sundet innanför ön är grunt och är troligen viktigt för lekande fisk och yngel. Många olika värden sammanfaller alltså.

Objektet består av naturtypen "Strandängar vid Östersjön - Boreala strandängar av Östersjötyp" EU-kod: 1630.

Viktiga strukturer och funktioner för denna naturtyp är:

- Tydligt hävdpräglad eller naturligt störningspräglad markvegetation.
- Naturlig artsammansättning.
- Saltpåverkan genom mer eller mindre regelbundna översvämningar av havsvatten.
- Frånvaro av träd och buskar
- Naturlig hydrologi.
- Naturlig näringsstatus (ej gödningspåverkat).

Orsak till åtgärder

Området har troligen varit hävdat i äldre tid. Som en följd av att gråalbården och små granar börjar att krypa närmare strandkanten så håller strandängen på att växa igen. Dessutom har madrör och blåtåtel börjat att breda ut sig och kväver den artrika floran. Det finns därför risk att artsammansättningen kommer att bli mera ensidig. Lokalen kommer då även att försämrats avsevärt botaniskt samt vad gäller rastande och häckande fåglar, något som medför en sänkt biologisk mångfald.

Vad vi vill förbättra

Projektet syftar till att bibehålla en strandäng med en varierad flora, vilket också gynnar många andra arter som exempelvis fåglar, groddjur och insekter.

Målsättningen är också att bevara bevara det öppna landskapet och naturtypen "Strandängar vid Östersjön", Boreala strandängar av Östersjötyp EU-kod: 1630.

Planerade åtgärder och aktiviteter

- Dialog med markägare
- Rövning av sly
- Bränning alternativt slätter

Området bedöms för svårtillgängligt för att betas eller för att hävdas med större slättermaskiner. Genom återkommande rövning av sly, samt vissa år bränning av starrmader bedöms området kunna hållas öppet. Delar av området ut att sakna markägare och ligga på en allmänning. Detta behöver redas ut och kontakt tas med närliggande markägare.

Den gamla vegetationen kan brännas på hösten eller tidigt på våren innan flyttfåglarna anlant. En brandgata i vegetationen måste tas upp med lie eller slätterbalk innan bränning, som bör utföras av erfaren bränningsledare.

Ett annat alternativ kan vara att vissa år slå strandängen med manuell slätterbalk. Det bedöms vara ett effektivt sätt att bekämpa starrvegetationen i månadsskiftet juli-augusti. Då finns det ännu rikligt med näringsämnen i bladen och stjälkarna, som avlägsnas eller krattas ihop och bränns på plats. Slättern skall inte inledas medan fåglarna ännu häckar. Den slagna växtmassan förs bort från området eller bränns för att inte beskugga den nya tillväxten eller göda strandängen.

Träd och buskar röjs antingen på vintern eller på sommaren när träden är lövbärande. Vid skogskanten till stranden kan man lämna buskar som mjukar upp landskapet. Även gamla videbuskar sparas hellre än röjs då sly som uppstått från rotskott är svårt att bekämpa. Mindre träd och buskar avlägsnas med rot. Alarna kan ringbarkas för att minska på slybildningen. Om träden och buskarna står tätt görs rövningarna utspridda över flera år. Då förhindras en plötslig frigörelse av näringsämnen från de borttagna trädens och buskarnas rötter samt minskar på slybildningen och övergödningen av ängen. Rövningsresterna förs bort från området eller så bränns de på en plats med mindre betydelsefull ängsvegetation.

Planerad uppföljning

Uppföljning sker via årlig uppföljning av igenväxningsgrad, samt inventering av artsammansättning på strandängen.

Länkar och referenser

Naturvårdsverket. Strandängar vid Östersjön. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1, NV-04493-11

<http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/natura-2000/naturtyper/kust-och-hav/vl-1630-brackstrandang.pdf>

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Västernorrland

Kontakta oss via e-post vasternorrland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Västernorrland, 871 86 Härnösand, eller ring vår växel 0611-34 90 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/vasternorrland.